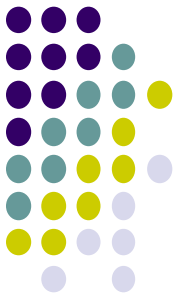

Інклюзивна освіта Створення та розвиток інклюзивно-ресурсних центрів

*Головний спеціаліст відділу дошкільної, загальної
Середньої, спеціальної освіти та соціального захисту
Департаменту освіти і науки ОДА
Оксана Гринюк*

Державна політика щодо освіти дітей з особливими потребами

Міжнародні акти, що визначають освітню політику дітей з особливими потребами:

- **Конвенція ООН про права дитини**

Стаття 3. Першочергова увага приділяється праву та бажанню дітей, в тому числі з інвалідністю, зростати в сім'ї

Стаття 22. Гарантування надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами

Стаття 28. Гарантування права дитини на освіту, доступності до повної загальної середньої освіти, доступності до професійної освіти та вищої освіти на підставі здібностей кожного за допомогою всіх необхідних засобів

- **Конвенція про права осіб з інвалідністю**

Стаття 5. Всі особи є рівними перед законом та мають рівне користування ним без дискримінації;

офіційна термінологія: особа з інвалідністю, порушення розвитку, порушення інтелектуального розвитку

Закон України “Про освіту” (5 вересня 2017 року)

- **Стаття 19. Освіта осіб з особливими освітніми потребами**
- **Стаття 20. Інклюзивне навчання**
- **У статті 20 визначені такі поняття, як:**
  - *Психолого-педагогічні послуги* - це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, реабілітаційних установ системи охорони здоров'я, соціального захисту, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру.
  - *Корекційно-розвиткові послуги (допомога)* - це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.
  - *Психолого-педагогічний супровід* - це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку дитини, передбачена індивідуальною програмою розвитку.

Інклюзивна освіта

Закони України

• ПРО ОСВІТУ

- надає суб'єктам освітньої діяльності самостійність у прийнятті рішень академічних (освітніх), організаційних, фінансових питань;
- визначає, що ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти, різні форми здобуття освіти (с т.3);
- забезпечує здобуття освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів дітей з особливими освітніми потребами (ст.19)

Інклюзивна освіта

Закони України

• ПРО ОСВІТУ

- забезпечує психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами, психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у закладі освіти;
- зобов'язує органи державної влади та органи місцевого самоврядування утворювати інклюзивно-ресурсні центри з метою забезпечення психолого-педагогічний супроводу дітей з особливими освітніми потребами.
- передбачає видатки з державного бюджету для проведення корекційно-розвиткових занять, придбання засобів корекції тощо
- установлює норму щодо **обов'язкового** створення закладами освіти інклюзивних або спеціальних класів/групи якщо батьки подали заяву про зарахування дитини з особливими потребами до закладу освіти (ст. 20)

Пункт 3¹ Прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про освіту”

3.1. До 1 вересня 2018 року Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним адміністраціям, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям і органам місцевого самоврядування забезпечити:

- зміну типу підпорядкованих шкіл-інтернатів (крім закладів середньої освіти для дітей з порушенням інтелектуального розвитку) на гімназію, ліцей відповідно до вимог цього Закону із збереженням у складі цих закладів освіти інтернатів з частковим або повним утриманням учнів (вихованців) за рахунок засновника (засновників)...
- створення обласних (міських - у містах Києві та Севастополі) ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти, а також районних, міських (районних у містах) інклюзивно-ресурсних центрів, у тому числі в об'єднаних територіальних громадах, шляхом реорганізації існуючої мережі психолого-медико-педагогічних консультацій;
- Кабінету Міністрів України упродовж трьох місяців з дня набрання чинності Законом України "Про освіту" затвердити Положення про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсний центр";

Інклюзивна освіта

Закони України

• Про загальну середню освіту

- **Стаття 33.** Для забезпечення досягнення особами з особливими освітніми потребами результатів навчання, передбачених у відповідному Державному стандарті загальної середньої освіти, до штату закладу освіти вводиться **посада асистента вчителя** (част.4)
- **Оплата асистента вчителя здійснюється із освітньої субвенції**
- Документ про освіту для випускників з порушеннями інтелектуального розвитку (**за спеціальною програмою**)

Постанови Кабінету Міністрів України

- **Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року № 872, “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588);**
- **Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр»;**
- **Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2017 року № 88 “Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами” (зі змінами, внесеними постановою КМУ №863 від 15 листопада 2017 року).**

Інклюзивна освіта

АКТИ Кабінету Міністрів України

• **Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах,**
постанова КМУ від 9 серпня 2017 р. № 588

- термінологію приведено у відповідність до Конвенції осіб з інвалідністю;
- знято норму щодо зменшення кількості учнів в інклюзивних класах;
- освітній процес здійснюється за робочим планом і програмами школи, індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляються для учнів з особливостями інтелектуального розвитку;

Інклюзивна освіта

АКТИ Кабінету Міністрів України

• **Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах,**
постанова КМУ від 9 серпня 2017 р. № 588

- уведено норму щодо розроблення на кожного учня з особливими освітніми потребами індивідуальної програми розвитку;
- визначено кількість годин для корекційно-розвиткових занять відповідно до особливостей розвитку учня;
- встановлено, що години для корекційно-розвиткових занять не враховуються у граничне тижневе навчальне навантаження;
- супровід учнів соціальними працівниками, батьками або особами уповноваженими ними

Зміни, внесені до постанови Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2017 року № 88 (внесені постановою КМУ від 15 листопада 2017 р. № 863)

- збільшено граничний розмір загального обсягу субвенції на придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, які дають змогу дитині опанувати навчальну програму, **з 20 до 35 відсотків;**
- дозволено закупівлю спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку **для спільного користування**, якщо у навчальному закладі декілька дітей з особливими освітніми потребами з однаковими нозологіями;
- Необхідність розробки та затвердження наказом МОН **Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку для дітей з особливими освітніми потребами (розробляється МОН);**
- унормовано використання коштів субвенції для учнів спеціальних класів загальноосвітнього навчального закладу, в якому корекційно-розвиткові заняття визначені не індивідуальною програмою розвитку дитини, а робочим навчальним планом класу (індивідуальним навчальним планом учня);
- доповнено Порядок та умови надання субвенції новими додатками. Це форма Типового договору між керівником загальноосвітнього навчального закладу або відповідного управління освіти і фахівцем для проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) та Акту приймання проведених (наданих) корекційно-розвиткових занять (послуг).

Інклюзивна освіта

Акти КМУ

• **Порядок та умови надання субвенції**

- Заклад освіти має створити відповідні умови для виконання зобов'язань (забезпечити приміщенням, обладнанням та витратними матеріалами, необхідними для проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) з учнем (учнями));
- Оплата за проведення індивідуальних корекційно-розвиткових занять здійснюється з урахуванням норм, встановлених ч.5.ст.15 ЗУ “Про загальну середню освіту”

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

АКТИ Кабінету Міністрів України

• Положення про інклюзивно-ресурсний центр

постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545

- Центр є юридичною особою (має рахунки в органах казначейства, самостійний баланс, бланк);
- Один центр з розрахунку не більш як на 7 тис. дітей, які проживають на території об'єднаної територіальної громади (району), та не більш як 12 тис. дітей – у місті (районі міста)
- фінансова підтримка з державного бюджету (оплата праці педагогічних працівників, видатки на матеріальну базу)

Функції інклюзивно-ресурсного центру

- проведення комплексної оцінки дітей від 2 до 18 років з метою визначення особливих освітніх потреб дитини, розроблення рекомендацій щодо програми навчання, особливостей організації психолого-педагогічної допомоги відповідно до потенційних можливостей психофізичного розвитку дитини;
- надання психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах (не відвідують навчальні заклади), здобувають повну загальну середню освіту у професійно-технічних навчальних закладах та не отримують відповідної допомоги; робота із с'їями таких дітей;
- ведення реєстру дітей, які пройшли комплексну оцінку і перебувають на обліку в центрі за згодою батьків (одного з батьків) або законних представників на обробку персональних даних неповнолітньої дитини;
- ведення реєстрів фахівців та закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту всіх форм підпорядкування, якими надаються відповідні послуги;
- Надання консультативної та методичної допомоги закладам освіти та педагогічним працівникам.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Кабінету Міністрів України

• **Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр**, постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545

- Директор центру (стаж роботи не менше 5-ти років)
- Спеціалісти центру (12 осіб), (стаж роботи не менше 3-х років,) за потреби залучаються додаткові фахівці шляхом укладання цивільно-правових угод:
- вчитель-логопед (25-30 дітей з поруш. мовлення, 12-15 з тяжкими порушеннями мовлення або 15 дітей дошк. віку з ФФНМ та 12 дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення);
- вчитель-дефектолог - на 12-15 дітей з порушеннями зору, слуху, інш
- Вчитель лікувальної фізкультури – 12-15 дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
- приймаються на конкурсній основі, за наявності вищої освіти за спеціальністю “Спеціальна освіта”, “Корекційна освіта”, “Дефектологія”, “Психологія” не нижче ступеня магістра або освітньо-кваліфікованого рівня спеціаліст;

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

АКТИ Кабінету Міністрів України

• **Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр**, постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545

- ділова документація центру:
- річний план роботи центру
- річний план роботи фахівців
- щотижневі графіки роботи центру та фахівців
- звіти фахівців про результати надання психолого-педагогічної допомоги дітям
- журнали обліку (висновків про комплексну оцінку, надання консультацій)
- особові справи дітей, які пройшли комплексну оцінку

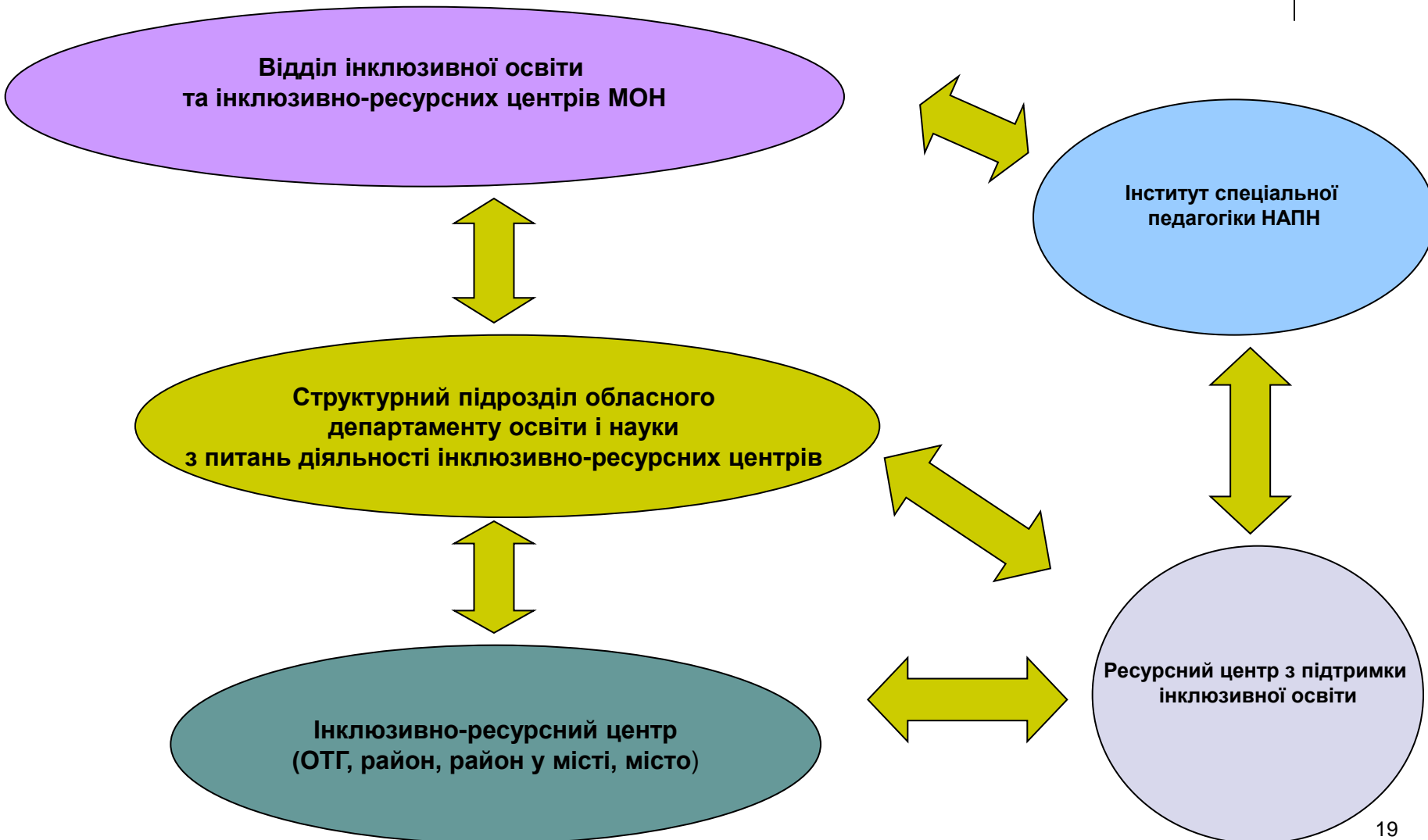
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

АКТИ Кабінету Міністрів України

- **Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр**, постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545

- центр має право надавати послуги дітям, які не проживають на території об'єднаної територіальної громади (району) з обов'язковим інформуванням засновника та відповідний структурний підрозділ з питань діяльності центру (не пізніше 15 числа наступного місяця)
- Центри підпорядковуються структурним підрозділам органів управління освітою ОДА та МОН, з фінансово-господарських питань – засновнику;

Інклюзивно-ресурсні центри

**Інформація про заплановану кількість створення
Інклюзивно-ресурсних центрів у Чернівецькій області
(07.11.2017)**

<i>Місто/район в місті Район/Об'єднана територіальна група</i>	<i>Кількість дитячого населення від 0 до 18 років</i>	<i>Запланована кількість ІРЦ</i>	<i>Планується розмістити у приміщенні</i>
м. Чернівці	45298	1	Вирішується питання щодо приміщення
м. Новодністровськ	1892		Питання розглядалося при можливості створення громади
Глибоцький район	13038	1	Управління освіти
Глибоцька ОТГ			
Тереблечанська ОТГ			
Волоківська ОТГ			
Герцаївський район	7500		
Путильський район	6342	1	Путильська ЗОШ І-ІІІ ступенів
Усть-Путильська ОТГ	450		
Сокирянський район	7171	1	Сокирянський районний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів
Сокирянська ОТГ	1850	1	Сокирянська ЗОШ І-ІІІ ступенів
Вашковецька ОТГ	1203		
Заставнівський район	10455	1	Відділу освіти
Кіцманський район	13621	1	Відділу освіти, молоді та спорту
Кельменецький район	7165	1	Дитячо-юнацького центру
Хотинський район Включно Клішківська, Рукшинська, Недобоївська ОТГ	12268	1	Хотинська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 5
Новоселицький район	14365	1	Перебуває на розгляді (внесено до порядку денного сесії)
Мамалигівська ОТГ			
Вижницький район	4954		
Вижницька ОТГ	3824		
Вашківська ОТГ	2565		
Сторожинецький район	6027		
Сторожинецька ОТГ	7745		
Чудейська ОТГ	3291	1	Після реконструкції у старому приміщенні ДНЗ
Красноільська ОТГ	2407		Не хочуть об'єднуватись
Великокучурівська ОТГ	1529		

Проблемні питання

1. Інклюзивно-ресурсні центри.

Складнощі щодо:

- оформлення статутів;
- проведення конкурсів та підбору кадрів (відсутність у регіоні або населеному пункті спеціалістів);
- облаштування приміщень;
- зарахування та оплати праці фахівців центрів.

2. Ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти

- Розробляється положення (внесення змін до постанови КМУ від 12.07.2017 року №545),
- визначаються функції,
- унормовуються питання зарахування та оплати праці фахівців.

*«Все здається не можливим,
поки не буде зроблено»*

Нельсон Мандела

Працюємо разом заради кращого
майбутнього!!!

ДЯКУЮ ЗА СПІВПРАЦЮ!

